

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudců JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobce: a) J.M., b) E. M., proti žalovanému: Krajský úřad Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, se sídlem Praha 5, Zborovská 81/11, za účasti : J. S., o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19.8.2009, č.j. 064285/2009/KÚSK/2, sp. zn. SZ-064285/2009/KÚSK/2,

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se podanou žalobou domáhali přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým byl k odvolání žalobců změněn výrok prvostupňového rozhodnutí a sice Městského úřadu Příbram, odboru životního prostředí, ze dne 17.2.2009, č.j. MeUPB99319/2008/OŽP/Bi, podle § 46 odst. 1 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně přírody) o vyhlášení památného stromu „Hrušeň Marie“ – *Pyrus communis* var. *pyraster*, na pozemku parc. č. 768/1 v k.ú. Drahlín a vymezení ochranného pásma tohoto památného stromu na pozemcích parc. č. 768/1 a parc. č. 768/14 v k.ú. Drahlín způsobem v žalobou napadeném rozhodnutí uvedený. V ostatním zůstalo prvostupňové rozhodnutí nedotčeno.

Žalobci v podané žalobě namítali, že žalovaný překročil zákonem stanovené meze správního uvážení, neboť nedostatečně zdůvodnil mimořádnou významnost hrušně. Pouze konstatoval, že hrušeň byla vyhlášena za památnou z důvodu její jedinečnosti, ale k tomu, aby

byl strom památný, musí splnit podmínku mimořádné významnosti pro společnost, neboť je chráněn proto, že má kulturní, historický, společenský či estetický význam a ne proto, že se jedná o konkrétní druh.

K této námitce žalobce poukázal na rozhodnutí Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen agentura), která strom posoudila pouze z hlediska zdravotního stavu, stáří a druhu, nikoliv v rámci jeho umístění na soukromém, oploceném pozemku, v zastavěném intravilánu obce, bez přístupové cesty pro veřejnost a s přihlédnutím k faktu omezení vlastnického práva. Tím správní orgán hrubě zanedbal svou úlohu, neboť pokud má veřejnost zájem na ochraně stromu jako památného, má tedy i zájem tento strom vidět. Památný strom je památný pouze pro majitele pozemku, na kterém stojí.

Žalobci dále poukazovali dále na to, že žalovaný nesprávně umístil hrušň do „Červeného a černého seznamu cévnatých rostlin České republiky“ (dále též seznam), přičemž hrušň polnička je pouze v červeném seznamu knihy (v černém jsou druhy vyhynulé) a hrušň je zde vedena jako druh zasluhující si pozornost, nikoliv jako lokálně silně ohrožena, jak uvádí žalovaný. Je zde uvedena pod označením C4a a takové označení je nejnižší možné. V České republice je různým stupněm ohrožení označeno 60% všech těchto taxonů.

Žalovaný se nedostatečně vypořádal s námitkou žalobců v bodě 6. odvolání, kde upozorňovali na zcela nadbytečnou a účelovou argumentaci pracovníka Městského úřadu Příbram v prvoinstančním rozhodnutí, jehož popis spojení stromu s předky je emotivní a absurdní argumentací, mající zřejmě za úkol vyvolat jakési zdání historického významu stromu pro společnost, vyzdvihující význam hrušně pro majitele pozemku v souvislosti se zesnulou M.S., která jim o hrušni vyprávěla ve spojení s vlastním dětstvím.

Podle žalobců je ochrana stromu i bez jeho vyhlášení jako památného dostačující. K tomu poukázali na ochranu stromu v zákonu na ochranu přírody a krajiny, ochranu podle občanského zákoníku v rámci vlastnického práva (zákon č. 40/1964 Sb.) a tvrdili, že s ohledem na shora uvedené, tj., že se strom nachází na oploceném, soukromém pozemku, bez přístupové cesty a v zastavěné části obce, že jej omezující ochranné pásmo na pozemku žalobce již více neochrání.

Žalobci dále namítali dotčenost svých vlastnických práv podle článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listiny) s tím, že nucené omezení vlastnického práva je možné pouze při splnění tří podmínek současně, a sice ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu. Tvrdili, že náhrada žalobcům poskytnuta nebyla a o veřejném zájmu lze v případě projednávané věci úspěšně pochybovat. Kromě toho má být při stanovení omezení základních práv šetřeno podstaty a smyslu základní práv, což se v jejich věci nestalo.

V závěru žalobci poukazovali na to, že správní orgán během řízení dvakrát bezdůvodně prodloužil lhůtu pro vydání rozhodnutí, kdy v prvním případě tak došlo ve lhůtě mezi rozhodnutím žalovaného ze dne 18.11.2008 a rozhodnutím o vyhlášení památného stromu ze dne 17.2.2009, přičemž prvoinstanční správní orgán již měl k dispozici stanovisko agentury ze 14.7.2008 a nelze se tak dovolávat zákonného důvodu prodloužení lhůty. V druhém případě se tak stalo ve lhůtě mezi odvoláním proti rozhodnutí prvoinstančního orgánu ze dne 2.3.2009 a napadeným rozhodnutím ze dne 19.8.2009. Tehdy šlo pouze o přezkum a nebylo nařízeno ústní jednání ani místní šetření, lhůta pro vyřízení byla podle § 71 odst. 3 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb. správní řád) maximálně třicetidenní, byla však překročena o více než 4 měsíce. Došlo tak k nezákonnému prodloužení lhůty, o čemž žalobci nebyli informováni v době, kdy k jejímu prodloužení došlo.

Žalobci žádali, aby soud žalobou napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí správního orgánu I. stupně, zrušil.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný argumentoval obdobně jako v odůvodnění svého rozhodnutí. Uvedl, že manželé M. jsou účastníky správního řízení z titulu, že ochranné pásmo zasahuje i na pozemek v jejich vlastnictví. Akt vlastního vyhlášení předmětné hrušně za památný strom se žalobců netýká a podle žalovaného tak nejsou aktivně legitimováni k podání žaloby. Nutnost mimořádné význačnosti pro společnost není definována a stanovena žádným zákonem, v daném případě se jedná právě o ochranu druhu, jehož jedinec dorostl do poměrně vysokého stáří s rozměry hodnými pozornosti. Tvrzení žalobců v tomto směru považoval za spekulativní. Při vyhlásování stromu za památný se bere v úvahu vyhlásování jedince jako takový, nikoliv to, zda roste na pozemku soukromém či veřejném, ve volné přírodě či na oploceném pozemku nebo se nachází v zastavěném či nezastavěném území obce. Zájmem společnosti je zachování mimořádných jedinců, nikoliv zajištění, aby památné stromy za každých okolností byly vidět, jak se nesprávně domnívají a argumentují žalobci. Hrušeň polnička je uvedena v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky, nikoliv pouze v červeném seznamu jak uvádí žalobci, jako lokálně silně ohrožená. Dle údajů agentury je ve Středočeském kraji vyhlášeno památnými 23 hrušní obecných, z toho 5 jedinců na Příbramsku. Z tohoto údaje však nelze zjistit, zda je v tomto počtu obsažena nějaká hrušeň polnička, proto je nutné ji pečlivě chránit a zachovat. Pojmenování vyhlášeného památného stromu prvoinstančním orgánem „Hrušeň Marie“ nemá žádný historický význam, ale má význam pouze pro rodinu S., jako vlastníků pozemku, na kterém předmětná hrušeň roste. Pojmenování stromu ničemu neodporuje, proto tuto skutečnost i žalovaný akceptoval a i po změně prvoinstančního rozhodnutí toto zachoval. Tvrzení žalobců je proto nesmyslné a irrelevantní. Žalobci se mylně domnívají, když tvrdí, že ochrana stromu je i bez jeho vyhlášení památným dostatečná, ochrana památného stromu je vyšší než ochrana běžné dřeviny rostoucí mimo les, proto pro jeho zabezpečení před škodlivými vlivy s okolí je stanoveno jeho ochranné pásmo, kde není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost. § 46 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny neodporuje článku 11 odst. 4 Listiny, ale naopak umožňuje vyhlásit strom za památný. Skutečnost, že náhrada z omezení vlastnického práva není v tomto veřejnoprávním předpise ve spojení s uvedeným ustanovením zakotvena, byla nejspíše záměrem zákonodárce. Vyřízení odvolání trvalo z důvodu nakupení správních věcí u pověřené úřední osoby o něco déle. K tomu žalovaný konkrétně chronologicky uvedl množství věcí, které musela pověřená úřední osoba v daném období zpracovat s tím, že krom toho tato úřední osoba čerpala 9 dní řádnou dovolenou. Žalovaný uzavřel, že v napadeném rozhodnutí byly racionálně zváženy všechny okolnosti případu a své rozhodnutí považoval za vyvážené a přiměřené, obsah tvrzení žalobců v žalobě za účelový. Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Soud jednal o věci podle ust. § 51 odst. 1 s.r.s., neboť účastníci takový postup soudu akceptovali.

Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Při posouzení soud vyšel z následující právní úpravy:

Podle ust. § 7 zákona o ochraně přírody a krajiny v rozhodném znění dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů. (2) Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin

epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

Podle ust. § 46 odst. 1, 2, 3 téhož zákona mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy. (2) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. (3) Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

Podle ust. § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb. správní řád (dál jen správní řád) v rozhodném znění účastníky řízení (dále jen "účastník") jsou a) v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu.

Podle ust. § 71 odst. 3 téhož zákona pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba a) až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvlášť složitý případ, b) nutná k provedení dožádání podle § 13 odst. 3, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.

Podle ust. § 65 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále s.ř.s.) kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. (2) Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Žalobci předně namítali, že žalovaný překročil meze správního uvážení, když v napadeném rozhodnutí nedostatečně zdůvodnil mimořádnou významnost hrušně a pouze konstatoval, že hrušeň byla vyhlášena za památnou z důvodu její jedinečnosti, přičemž podle žalobců je státem chráněn památný strom, protože má kulturní, historický, společenský či estetický význam a ne proto, že se jedná o konkrétní druh. Žalobci dále nesouhlasili s posouzením provedeným agenturou a tvrdili, že své posouzení neprovedla z hlediska jeho umístění na soukromém, oploceném pozemku, v zastavěném intravilánu obce, bez přístupové cesty a s přihlédnutím k faktu omezení vlastnického práva, neboť veřejnost má mimo jiné zájem na tom, aby tento strom viděla, což je u hrušně Marie vyloučeno a památný je strom tak pouze pro majitele pozemku, na kterém stojí. Rovněž namítali, že žalovaný nesprávně umístil hrušeň do Červeného a černého seznamu cévnatých rostlin ČR (dále jen seznam), ačkoliv hrušeň polnička je pouze v červeném seznamu a je zde vedena pod označením C4a jako druh

zasluhující si další pozornost, nikoliv jako lokálně silně ohrožená, přičemž v ČR je různým stupněm ohrožení označeno 60% všech taxonů a označení C4a je uvedeno jako nejnižší možné. Žalovaný se rovněž nevypořádal s námitkami žalobců ohledně nadbytečné a účelové argumentaci prvoinstančního rozhodnutí při jeho popisu stromu, kterou žalobci považují za emotivní a jdoucí za hranice zákona na ochranu přírody a krajiny. Podle žalobců je ochrana stromu i bez jeho vyhlášení jako památného plně dostačující, neboť ochrana stromu je podle zákona na ochranu přírody a krajiny poskytována všem dřevinám rostoucí mimo les a je poskytována i v rámci občanského zákoníku.

K tomu z obsahu spisového materiálu, odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, jakož i vyjádření žalovaného k podané žalobě vyplynulo, že na základě podnětu J. S. k vyhlášení hrušně obecné rostoucí na pozemku p.č. 768/1 v k.ú. Drahlín, který je v jeho vlastnictví za památný strom bylo zahájeno správní řízení z moci úřední a posléze vydáno rozhodnutí ze dne 16.4.2008 Městským úřadem Příbram, odbor životního prostředí (dále též prvoinstanční správní orgán), kterým byla předmětná hrušeň vyhlášena za památnou (dále též původní prvostupňové rozhodnutí). K odvolání žalobců, vlastníků sousedního pozemku p.č. 768/14 v k.ú. Drahlín, do kterého zasahuje ochranné pásmo vyhlášeného památného stromu, žalovaný rozhodnutím ze dne 25.6.2008 (dále jen původní druhostupňového rozhodnutí) pro nedostatky řízení a vady prvoinstančního rozhodnutí toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí. Spisový materiál byl doplněn agenturou o posouzení zdravotního stavu stromu navrženého k ochraně, tj. hrušně obecné polničky (*Pyrus communis* var. *pyraster*) ze dne 14.7.2008. V posouzení se mimo jiné uvádí, že obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je 251 cm, výška stromu 10 m, šířka koruny 9 m, stáří stromu se odhaduje na cca. 150 let. Dále je agenturou konstatováno, že koruna stromu je v podstatě zdravá, procento suchých větší je malé; v úžlabí nebylo zaznamenáno žádné poškození. Posuzovaný jedinec je typickým exemplářem svého druhu poměrně vysokého stáří. Agentura uvádí, že hrušně rostou velmi pomalu, proto jedinci s takovýmito rozměry jsou již hodni pozornosti. Strom je vitální a jeho zdravotní stav podporuje perspektivu jeho další existence. Je velmi esteticky působivý a vzhledem ke všem těmto okolnostem agentura vyhlášení stromu doporučuje s tím, že v okolí stromu je třeba vyloučit jakoukoliv činnost, která by vedla k poškození kořenového systému. Poté prvoinstanční správní orgán dne 17.2.2009 pod č.j. MeUPB99319/2008/OŽP/Bi (dále jen prvoinstanční rozhodnutí) vydal podle § 46 odst. 1 a 3 zákona o ochraně přírody a krajiny rozhodnutí, kterým na pozemku p.č. 768/1 v k.ú. Drahlín vyhlásil předmětný strom za památný s názvem „Hrušeň Marie“ a na pozemcích p.č. 768/1 (pozemek, na němž se strom nachází ve vlastnictví zúčastněné osoby J. S.) a parc. č. 768/14 (pozemek žalobců v k.ú. Drahlín) vymezil ochranné pásmo stromu ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výšce 130 cm nad zemí, tj. v době vyhlášení ochranné pásmo odpovídalo poloměru kruhu kolem stromu 8 m. Za účastníky řízení byli považováni pan J. S. (dále též zúčastněná osoba) jako vlastník pozemku p.č. 768/1 v k.ú. Drahlín, na kterém strom roste a do kterého zasahuje ochranné pásmo, žalobci jako vlastníci pozemku p.č. 768/14 v témže katastrálním území, do kterého zasahuje ochranné pásmo vyhlášeného stromu a obec Drahlín, která je účastníkem řízení dle § 81 odst. 3 zákona na ochranu přírody a krajiny. Proti tomuto prvoinstančnímu rozhodnutí podali žalobci odvolání, v němž vznesli námitky obdobné jako v podané žalobě. K tomu v odůvodnění žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že se nejedná o běžnou hrušeň obecnou, ale o „polničku“, která byla vyhlášena za památný strom nikoliv z důvodu upomínky na nějakou historickou událost nebo pověst, ale z důvodu ojedinělosti a raritnosti, co se týká druhu, stáří a zdravotního stavu. Strom nemusí být krajinou dominantou ani zvlášť přispívat ke zlepšení estetiky krajinného rázu, aby byl vyhlášen památným. K tomu žalovaný připomněl znění ust. § 46 odst. 1 zákona na ochranu přírody a krajiny s tím, že vyhlášení stromu za památný není podmíněno mimořádnou historickou událostí, pověstí či zlepšení krajinného rázu. Hrušeň

polnička je podle žalovaného uvedena v seznamu, nikoliv pouze v červeném seznamu jako lokálně silně ohrožená, přičemž z údajů agentury, že ve Středočeském kraji je vyhlášeno památnými 23 hrušní obecných, z toho 5 jedinců na Příbramsku, nelze zjistit, zda je v tomto počtu obsažena nějaká hrušeň polnička. Hrušeň byla vyhlášena za památnou z důvodu její jedinečnosti, nikoliv z důvodu dekorace zahrady pana S., nebyla také vyhlášena z důvodu památky na zesnulou paní S., pouze podle ní pojmenována. Objektivně byl strom posouzen agenturou, prvoinstanční správní orgán ho pouze vyhlásil památným. Ochranné pásmo je na pozemku ve vlastnictví manželů M. vyhlášeno a bude je tedy svým způsobem částečně omezovat. Omezení se však vztahuje pouze pro památný strom škodlivou činností. Z toho důvodu není dovolena žádná výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace, tedy činnosti, které by poškozovaly kořeny památného stromu. Mimo jiné z tohoto důvodu bylo odvolacím orgánem sníženo ochranné pásmo stromu na 6,5 m. Pro předmětnou hrušeň je z důvodu její jedinečnosti vhodnější vyhlášení památným stromem, neboť ochrana památného stromu je vyšší než ochrana běžné dřeviny rostoucí mimo les (k bodu 6 odvolání). Dále žalovaný uvedl důvody, pro které změnil prvoinstanční rozhodnutí, tj. zejména doplnil uvedení správního řádu jako zákona, dle kterého je celé správní řízení vedeno, přesné určení stromu, který se vyhláší za památný tak, jak jej ve svém posouzení uvádí agentura, obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí 251 cm, který v prvoinstančním správním rozhodnutí chyběl, označení žalobců jako účastníků řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) správního řádu, neboť na jejich pozemek p.č. 768/14 v k.ú. Drahlín zasahuje ochranné pásmo předmětného stromu a vztahují se na ně tedy omezení – zákaz některých činností v ochranném pásmu památného stromu. Dále žalovaný odůvodnil, proč změnil vymezované ochranné pásmo památného stromu z původně stanoveného desetinásobku průměru kmene na ochranné pásmo o poloměru 6,5 m ve tvaru kruhu kolem stromu, které považuje za dostačující, především s ohledem na skutečnost, že toto ochranné pásmo zasahuje na pozemek žalobců, kteří jsou tak v jistých činnostech na pozemku ve svém vlastnictví omezeni. Ochranné pásmo bylo tak ponecháno o rozměru stanovené v původní prvoinstančním rozhodnutí ze dne 16.4.2008.

Žalobní námitky nejsou důvodné. Je tomu tak proto, že podle stanoviska soudu žalovaný nepřekročil v odůvodnění svého rozhodnutí meze správního uvážení. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu vyšel, jaké právní předpisy použil a jakými úvahami byl při svém rozhodování veden. Zároveň se žalovaný vypořádal s námitkami žalobců vznesenými v odvolání. Také podle stanoviska soudu s přihlédnutím ke znění ust. § 46 odst. 1, 3 zákona o ochraně přírody a krajiny není podmínkou pro vyhlášení stromu za památný skutečnost, že má kulturní, historický, společenský či estetický význam. Zákon předpokládá, že se jedná o „mimořádně významné stromy“. Takový závěr žalovaný právem učinil z podkladů rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jímž je mimo jiné i stanovisko odborného správního orgánu, tj. Agentury ochrany přírody a krajiny ze dne 14.7.2008, z něhož jednoznačně vyplývá, že předmětný strom je typický exemplář svého druhu poměrně vysokého stáří – okolo 150 let o obvodu kmene ve výšce 130 cm 251 cm, výška stromu 10 m, šířka koruny 9 m, kmen přechází v mohutné kořenové náběhy, částečně jsou obnaženy i kořeny, ve spodní části kmene i z kořenových náběhů – kořenů - byly odstraněny výmladky i některé z větví ve snaze vyhovět žádosti majitele sousedního pozemku. Koruna je v podstatě zdravá, procento suchých větví je malé, v úžlabí nebylo zaznamenáno žádné poškození. Ze stanoviska agentury dále vyplývá, že hrušně rostou velmi pomalu, proto jedinci s takovými to rozměry jsou již hodny pozornosti, strom je vitální a jeho zdravotní stav podporuje perspektivu jeho další existence, je velmi esteticky působivý a vzhledem ke všem těmto skutečnostem agentura vyhlášení stromu za památný doporučuje, přičemž za podpůrný považuje fakt, že hrušeň polnička je v červeném seznamu (míněn Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky – 2001 AOPK ČR), řazena mezi taxony vyžadující další pozornost (C4a), přičemž v okolí stromu je třeba vyloučit jakoukoliv činnost, která by vedla

k poškození kořenového systému. Tento podklad pro rozhodnutí a další zjištění učiněná v průběhu správního řízení vzal i žalovaný při posouzení opravného prostředku za významný pro rozhodování ve věci a dále k tomu doplnil, že agentura vyhlášení předmětného stromu za památný doporučuje, přičemž vyhlášení nebylo z důvodu upomínky na nějakou historickou událost nebo pověst, ale z důvodu ojedinělosti a raritnosti. Co se týká druhu, stáří a zdravotního stavu strom také nemusí být krajinou dominantou ani zvlášť přispívat ke zlepšení estetiky krajinného rázu, vyhlášení stromu za památný není podmíněno mimořádnou historickou událostí, pověstí či zlepšení krajinného rázu. Podle stanoviska soudu lze tak k této námitce učinit závěr, že správní orgán I. stupně i žalovaný, přičemž na správní rozhodování je třeba v rámci celého správního řízení hledět jako na jeden celek, dostatečně zdůvodnili mimořádnou významnost stromu, který byl v předmětném řízení prohlášen za památný, a rovněž v souladu s § 46 odst. 3 stanovili ochranné pásmo, které zabrání škodlivé činnosti na památný strom. Soud ve shodě se žalovaným uvádí, že z obsahu ust. § 46 zákona na ochranu přírody a krajiny nelze dovodit, že stát chrání památný strom proto, že má kulturní, historický, společenský či estetický význam a ne proto, že se jedná o konkrétní druh, neboť v projednávané věci se jedná právě o ochranu druhu stromu, který právě s ohledem na své stáří, výšku, rozlohu, zdravotní stav, svou estetičnost a i s ohledem na to, že tento druh stromu roste velmi pomalu a s přihlédnutím k tomu, že se hrušeň polnička v červeném seznamu řadí mezi taxony vyžadující další pozornost. Všechny tyto skutečnosti byly proto v souladu se zákonem důvodem pro vyhlášení stromu jako mimořádně významného za památný ve smyslu § 46 citovaného zákona. Pokud žalobce nesouhlasil s posouzením agentury soud k tomu s odkazem na shora uvedené zdůrazňuje, že Agentura ochrany přírody a krajiny je odborným správním orgánem, jehož stanovisko je při posouzení ve smyslu § 46 zákona na ochranu přírody a krajiny významným podkladem při rozhodování správních orgánů, přičemž ze znění citovaného ust. § 46 nijak nevyplyvá, že by agentura měla zaujmout stanovisko ke stromu z hlediska jeho umístění a k přihlédnutí, že při eventuálním vyhlášení stromu za památný dojde k omezení vlastnického práva. Samotná skutečnost, že zákonodárce omezení vlastnického práva v ust. § 46 zákona na ochranu přírody a krajiny připouští, je dána právě veřejným zájmem na zachování mimořádně významných stromů pro budoucnost a to bez ohledu na to, kde jsou tyto stromy umístěny a že vymezením ochranného pásma ve smyslu § 46 odst. 3 citovaného zákona dojde k omezení vlastnických práv dotčených osob. Nelze tak souhlasit s tvrzením žalobců, že strom je památný pouze pro majitele pozemku, na kterém stojí, a vyhlášení stromu na základě jeho jedinečnosti a zdravotního stavu, že je absolutním nepochopením smyslu zákona. Pokud žalovaný poukázal na to, že předmětný strom je uveden v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky, byť podle údajů agentury je v rámci tohoto celého seznamu veden v tzv. „červeném“ seznamu a žalovaný k tomu uvedl, že se jedná o druh lokálně silně ohrožený, není tento údaj v rozporu se stanoviskem agentury, podle kterého je hrušeň polnička řazena mezi taxony vyžadující další pozornost (C4a). Z odůvodnění žalovaného rozhodnutí je totiž zřejmé, že žalovaný přihlédl k celému obsahu stanoviska agentury a ze všech důvodů, které agentura ve svém stanovisku uvedla, žalovaný dospěl k závěru, že se jedná o druh lokálně silně ohrožený, neboť podle údajů agentury je ve Středočeském kraji je vyhlášeno památnými 23 hrušní obecných, z toho 5 jedinců na Příbramsku, přičemž z tohoto údaje nelze zjistit, zda je v tomto počtu obsažena nějaká hrušeň polnička, tj. předmětný druh v nyní projednávané věci. Skutečnost, že hrušeň polnička je v seznamu vedena pod označením C4a jako druh zasluhující si další pozornost a že se jedná o červenou část tohoto seznamu, nijak nevyvrací závěr žalovaného o tom, že na základě podkladů správního řízení lze uzavřít, že se jedná o druh lokálně silně ohrožený. Pokud žalobci dále namítali, že se žalovaný zcela nevypořádal s jejich odvolací námitkou pod bodem 6, kde poukazuje na nadbytečnou a účelovou argumentaci pracovníka prvoinstančního správního orgánu, jehož popis spojení stromu s předky považují žalobci za emotivní a

absurdní ve své argumentaci, že používá účelových konstrukcí, které jsou nesmyslné a jdoucí daleko za hranice zákona na ochranu přírody a krajiny, pak soud k tomu uvádí, že byt' se žalovaný výslovně k tomuto tvrzení žalobců uvedeném pod bodem 6 odvolání ze dne 2.3.2009 výslovně nevyjádřil, je však z kontextu řešení celé odvolací námitky v bodu 6 odvolání (argumentace žalobců, že důvodem vyhlášení stromu by měla být dekorace zahrady pana S., námitky spojení stromu s památkou na zesnulou paní M. S., nesouhlas se stanoviskem orgánu státní správy, že ochranné pásmo na pozemků žalobců nebude jeho hodnotu dále snižovat, nesouhlas se stanoviskem agentury), a s přihlédnutím k celému obsahu odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, patrně, že se žalovaný i touto odvolací námitkou žalobců zabýval, reagoval na ni a z jeho odůvodnění jsou zřejmé závěry, které žalovaný na podkladě spisového materiálu a odůvodnění prvoinstančního správního orgánu učinil. Z odůvodnění je totiž patrné, proč žalovaný vyhlášení předmětného stromu za památný považuje za opodstatněný, že vyhlášení stromu za památný není podmíněno mimořádnou historickou událostí, pověstí či zlepšení krajinného rázu, že nemusí být strom krajinnou dominantou ani zvláště přispívat ke zlepšení estetiky krajinného rázu, že hrušeň byla vyhlášena za památnou z důvodu její jedinečnosti, nikoliv z důvodu dekorace zahrady pana S., že tak nebylo učiněno z důvodu památky na zesnulou paní S., pouze podle ní byla pojmenována, a že objektivně byl strom posouzen agenturou, přičemž prvoinstanční správní orgán z tohoto posouzení vyšel, že z důvodu jedinečnosti stromu je vhodnější vyhlášení památným stromem, neboť se mu dostane vyšší ochrany než ochrana běžné dřeviny rostoucí mimo les. Pokud se žalovaný opomněl výslovně vyjádřit k domněnce žalobců, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně je účelově emotivně zabarveno, nemá s objektivním posuzováním stromu nic společného, svědčí o osobním zaujetí příslušného pracovníka orgánů státní správy a znamená snahu prosadit osobní zájem jednotlivce, soud v kontextu se všemi důvody, které žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, nepovažuje jeho rozhodnutí za nepřezkoumatelné a aby tato skutečnost byla důvodem pro jeho zrušení. Pro úplnost soud uvádí, že pokud správní orgán I. stupně v souvislosti s argumentací k vyhlášení předmětného stromu za památný poukázal na význam, který má vyhlášení stromu pro majitele pozemku, je z jeho odůvodnění zřejmé, že se jedná o vyjádření stanoviska k pojmenování stromu („Hrušeň Marie“) a nejedná se o „účelové konstrukce“, jak žalobci tvrdí. Ani další tvrzení žalobců, že ochrana stromu je i bez jeho vyhlášení jako památného dostačující podle zákona na ochranu přírody a krajiny jako každé dřeviny rostoucí mimo les a dále, že je ochrana stromu poskytována i podle občanského zákoníku s poukazem na umístění stromu a tvrzením, že omezující ochranné pásmo na pozemku žalobce ho již více neochrání, soud nepovažuje za opodstatněné. K tomu soud poukazuje na znění ust. § 46 zákona na ochranu přírody, jehož smyslem je ochrana mimořádně významných stromů a nikoliv běžných stromů – dřevin rostoucích mimo les, jak je uvedeno v ust. § 7 téhož zákona, kde se výslovně v odstavci 1 uvádí, že dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a § 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů (v pozn. pod čarou je uveden zákon č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby, dále zákon č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat a prováděcí vyhláška k zákonu č. 61/1964). Ustanovení § 46 tedy zakotvuje ochranu přísnější, než je tomu podle § 7 zákona na ochranu přírody a krajiny. Ze stejného důvodu ust. § 46 odst. 3 vymezuje ochranné pásmo vyhlášenému památnému stromu z důvodu zamezení škodlivé činnosti v jeho blízkosti, např. výstavbou, terénními úpravami, odvodňováním a chemizací. „Běžná“ ochrana tak, jak ji poskytuje ust. § 7 zákona na ochranu přírody a krajiny a občanský zákoník ve smyslu ochrany vlastnického práva, tedy nemůže být tak intenzivní, jak má na mysli ust. § 46 zákona na ochranu přírody a krajiny. Také poukaz žalobců na lokaci stromu (nachází se na oploceném, soukromém pozemku, bez přístupové cesty, v zastavěné části obce). je argumentací

irelevantní, neboť zákon nepovažuje za důvod vyhlášení mimořádně významného stromu za památný jeho umístění.

Žalobci dále namítali, že jim nebyla poskytnuta náhrada za omezení jejich vlastnického práva ve prospěch památného stromu a že o veřejném zájmu jako dalšímu předpokladu pro nucené omezení vlastnického práva ve smyslu článku 11 odst. 4 Listiny lze úspěšně pochybovat s tím, že navíc má být při stanovení omezení základních práv šetřeno podstaty a smyslu základních práv, což se v tomto případě nestalo. Soud ani tuto námitku nepovažuje za důvodnou a ztotožňuje se se stanoviskem žalovaného, že veřejný zájem na ochraně mimořádně významného stromu, který byl prohlášen za památný, je dán právě zakotvením tohoto postupu ve veřejnoprávním předpisu, jímž zcela je jisté zákon na ochranu přírody a krajiny, přičemž tento zákon v ust. § 46 nepředpokládá omezení vlastnického práva dotčených osob za náhradu. K tomu soud dodává, že vlastnické právo žalobce je podle obsahu spisového materiálu a rozhodnutí správních orgánů obou stupňů omezeno pouze v nezbytném rozsahu, kdy žalovaný oproti prvostupňovému rozhodnutí změnil ochranné pásmo tak, že nadále je pásmem o poloměru 6,5 m ve tvaru kruhu kolem stromu, tedy nižší než stanovilo prvostupňové rozhodnutí (desetinásobek průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí cca. 8 m). Toto omezení podle ust. § 46 odst. 3 zákona na ochranu přírody a krajiny zakazuje dotčeným subjektům pouze takovou škodlivou činnost, jakou je např. výstavba terénní úpravy, odvodňování a chemizace. Stavba rodinného domu žalobců je podle obsahu spisového materiálu ve vzdálenosti 15 m od vyhlášeného stromu, tedy nezasahuje do ochranného pásma stromu. Další omezení, které zákon předpokládá, nejsou taková omezení, která by zákon považoval za omezení vlastnického práva, za které je třeba poskytnout náhradu ve smyslu článku 11 odst. 4 Listiny. Naopak z průběhu správního řízení a obsahu rozhodnutí správních orgánů obou stupňů má soud zato, že v projednávané věci bylo šetřeno podstaty a smyslu základních práv a že řešení, které žalovaný jako odvolací orgán změnou prvoinstančního rozhodnutí našel, odpovídá smyslu zákona na ochranu přírody a krajiny a jeho zájmu na ochraně mimořádně významných dřevin, tedy veřejného zájmu, jakož i rozumnému uspořádání věci ve vztahu k soukromým subjektům. Správní orgány svým postupem zasáhly do práv žalobců jen v nezbytném rozsahu a při dodržení podmínek stanovených zákonem, jejich rozhodnutí tak byla vydána v souladu se zásadou proporcionality.

Žalobci také namítali překročení lhůty pro vydání správních rozhodnutí a skutečnost, že nebyli o prodloužení lhůty včas informováni. K tomu soud poukazuje na znění ust. § 71 odst. 3 správního řádu a uvádí, že se jedná o lhůty pořádkové, jejichž nedodržení je vadou řízení, která však v projednávané věci nemohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Byť je třeba přesvědčit žalobců, že součástí spisového materiálu není rozhodnutí o prodloužení lhůty pro rozhodnutí, v případě nečinnosti mohli žalobci využít institutu na ochranu proti nečinnosti podle ust. § 80 správního řádu a případně žalobu k soudu podle ust. § 79 a násl. s.ř.s. Lze tak uzavřít, že byť správní orgány lhůtu pro rozhodnutí nedodržely ani ze spisu nevyplývá, že by byla prodloužena, procesní práva žalobců nebyla zkrácena a soud proto i tuto žalobní námitku odmítá.

Pro úplnost soud uvádí, že pokud žalovaný ve vyjádření k žalobě namítal, že žalobci nejsou ve sporu aktivně legitimováni, neboť se jich akt vlastního vyhlášení stromu za památný netýká, soud tento právní názor žalovaného nesdílí a poukazuje k tomu na znění ust. § 65 odst. 1, 2 s.ř.s. Není sporu o tom, že žalobci byli účastníky správního řízení, neboť byli dotčeni na svých subjektivních veřejných právech tím, že na pozemek, který je v jejich vlastnictví zasahuje ochranné pásmo památného stromu. Podle stanoviska soudu tak žalobci

jsou aktivně legitimováni k podání žaloby proti rozhodnutí o vyhlášení stromu za památný ve smyslu § 46 odst. 1, 3 zákon na ochranu přírody a krajiny, když součástí tohoto rozhodnutí je i vymezení ochranného pásma památného stromu. Žalobci tak jsou aktivně legitimováni podle ust. § 65 odst. 1 s.ř.s., neboť tvrdí, že byli rozhodnutím správního orgánu zkráceni na svých vlastních subjektivních právech, tj. subjektivních právech náležejících žalobcům, nikoliv osobě třetí, jak má na mysli ust. § 65 odst. 2 s.ř.s., podle kterého mohou žalovat tzv. „zájemníci“ tj. ti, kteří ve správním řízení nemohli být dotčeni na své vlastní právní sféře, ale v řízení uplatňovali určitý zákonem chráněný zájem (viz. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23.3.2005, č.j. 6A 25/2002-42).

Na základě všech shora uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, proto jí podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobci nebyli ve věci úspěšní, žalovanému správnímu orgánu, který měl ve věci úspěch však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Výrok o nepřiznání náhrady nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 5 s.ř.s., neboť soud neshledal podmínky, za kterých lze právo na náhradu nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení přiznat.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 25. března 2013

JUDr. Ivanka Havlíková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Matznerová, DiS.